

AZ ANGOL MUNKÁSPÁRT KONGRESSZUSÁNAK TANULSÁGAI

Az angol munkásmozgalom és a politikai élet összes tényezői nagy érdeklődéssel tekintettek a munkáspárt Margate-i kongresszusa elé, amelyre a szakszervezetek és a helyi munkáspárti csoportok többszáz határozati javaslatot küldtek be. Már előre lehetett látni ugyan, hogy az ez évi kongresszus nem hoz lényegbevágó határozatokat, de sokan jogosan számíthattak arra, hogy a gazdasági helyzet és az ország külpolitikájának megítélése a delegáltak részéről határozottan megmutatja, hogy a dolgozó tömegek erőteljesen szocialista belpolitikát követelnek és ennek biztosítására, a külpolitikai irányvonal megváltoztatásáért küzdenek. Sokan már csak azért is tekintettek nagy érdeklődéssel a kongresszus elé, mert az elmúlt tél súlyos gazdasági krízise, a szénhiány következtében bekövetkezett ipari zavarok és a két millió munkanélküli emléke nagy hatással volt a Szakszervezeti Tanács magatartására és nem látszott valószínűlennék, hogy erősebb összecsapásra kerülhet sor a szakszervezeti mozgalom vezetői és a végrehajtó bizottság tagjai között.

A kongresszus iránti érdeklődést fokozta az a tény is, hogy ez volt a munkáspárt második kongresszusa hatalomra jutása óta. Míg az 1945-ös kongresszus teljesen a küszöbön álló válsághoz szükséges tömegmozgósítás jegyében zajlott le és magán viselte a fasizmus elleni győztes háború öntudatos munkásmozgalmának több megnyilvánulását, addig az 1946-os kongresszus a választási győzelem és a szocialista belpolitikának első jelentős eredményeinek mámorában folyt le. A munkásmozgalom tömegei és a szakszervezetek delegáltjai nem egyeztek meg mindenben a vezetőség magatartásával az államosítás tempó-

jával, de kénytelenek voltak elismerni, hogy Anglia végre megindult azon az úton, amelyet a munkáspárt programja kijelölt. Ez a program a munkásmozgalom osztatlan támogatását élvezte és mély hatással volt a lakosság túnyomó részére, amelynek elég volt a konzervatív uralomból. Csak az őszi szakszervezeti kongresszus mutatta meg aztán határozottabban, hogy a munkásmozgalom nem áll egységesen a kormány mögött, hogy a legfontosabb szakszervezetek nem hajlandók mindenben, főleg külpolitikai kérdésekben, támogatni a kormányt. A szakszervezeti kongresszus határozatai visszatükrözték a legjobban szervezett dolgozók, a kulcspárok munkásainak aggodalmát és ellenzéki magatartását Anglia külpolitikai iránya miatt. Széles tömegek előtt vált mindjobban tudatossá, hogy a konzervatív külpolitikának következetes folytatása nem lehet szocialista külpolitika és nem egeztethető össze a szocializmus felé haladó országok kívánáival.

A szakszervezeti kongresszus határozatai azonban nem tudták közvetlenül befolyásolni a kormány külpolitikai irányvonalát. A szakszervezeti kongresszus közvetlen folytatása a munkáspárt parlamenti frakciójának úgynevezett palotaforradalma volt, amely félelemmel töltötte el a kormányt és a munkáspárt vezetőségét. Azután következett a téli szénkrízis, amelynek hatására a szakszervezeti mozgalom ismét élesebben lépett fel a kormány ellen, ugyanakkor azóban határozottan megmutatkozott, hogy a munkásmozgalom baloldala tartózkodik minden olyan fellépéstől, amely veszélyeztethetné a munkáskormány létét. A szénkrízis, hatása végeredményben megszilárdította a kormány helyzetét. A krízis olyan különleges helyzetet teremtett, hogy a munkásmozgalom baloldali tömegei mentették meg az országot a konzervatívokkal való koalíciótól, aminek hatása az

álamosítási program lelassítása, esetleg teljes leállításra lett volna. A munkásmozgalom baloldali része, a kommunista párt és a baloldali szakszervezetek olyan magatartást tanúsítottak, amely lehetetlenné tette a konzervatívokkal való megegyezést, bár a kormány néhány tagja hajlandó lett volna a gyárosok, a bankigazgatók és a földbirtokosok pártjával való együttműködésre. A baloldal megakadályozta a koalíciós kormány létrejövetelét, de ugyanakkor szorosabbra zárta a munkáspárt sorait és a legismertebb vezetők iránti korlátlan bizalmat.

A kormány helyesen ítélte meg a baloldal erejét, amikor a kötelező katonai szolgálat kérdésében meghajolt a parlamenti baloldal nyomása alatt és leszállította a katonai szolgálat idejét 18 hónapról egy évre. Megjelent a »Balra tartás« című röpirat, a parlamenti balközép programja, amit szinte néhány óra alatt szétkapkodtak, majd a szakszervezetek és a Szakszervezeti Tanács gazdagsági természetű javaslatát. Ezek a javaslatok az ország gazdasági helyzetével és főleg a megoldás eszközeivel és lehetőségeivel foglalkoztak és vagy közvetlenül, vagy sokszor közvetve élesen bírálták a kormány magatartását a munkások előteremtésének kérdésében. A parlamenti baloldal többször rámutatott arra, hogy az ország gazdasági helyzete és külpolitikája között közvetlen kapcsolatok vannak, hogy a régi konzervatív külpolitika folytonosságának megváltoztatása nélkül nem lehet remény a gazdasági helyzet javulására. Ugyanakkor, hogy a szakszervezeti munkásság tisztában van az ország gazdasági helyzetével, az amerikai kölesön gyors kimerülésének és az ország külpolitikájának egymásra való hatásával.

A kongresszus lefolyása azonban megmutatta, hogy a szakszervezeti mozgalom és a baloldali parlamenti vezetők között nincsen meg a szük-

séges kapcsolat. Kétségtelen, hogy a szakszervezeti munkásság hagyományos ellenszenvé a mozgalom intellektueljei ellen érezte hatását. A parlamenti baloldali politikája azonkívül nem is volt egységes, nem volt meg a szükséges egyetértés, nem volt meg a szoros politikai együttműködés a különböző baloldali csoportok között. Bevin külügyminiszternek nem is volt nehéz a helyzete. Már a parlamenti külpolitikai beszámolója megmutatta, hogy az általában brutálisan nyílt szakszervezeti vezető nagyon is figyelembe veszi a szakszervezetek és a parlamenti baloldali megváltozott hangulatát. Helytelen lenne azt állítani, hogy Bevin külpolitikája megváltozott volna az ellenzék fellépésének hatására. Meg lehet azonban állapítani, hogy Bevin igyekszik megtalálni azt a hangot, amellyel szimpátiát ébreszthet politikája és még inkább személye iránt. Bevin a régi külpolitikát, illetve a gazdasági nehézségek hatása alatt bizonyos mértékben módosított külpolitikai irányvonalat képviseli megváltozott hangon. Böven hivatkozik szakszervezetu multjára, amellyel azt akarja érzékeltetni, hogy ő, a régi munkásevezér, a munkásmozgalom hivatott vezetője és nem azok az intellektuellek, akik nem resteltek hátra támadni, amikor élelmiszerért könyörgött az Egyesült Államokban. Bevin különböző módon igyekezett megcáfolni az ellenzék felszólalók vádjait, ami nem is volt különösen nehéz. Az ellenzék szónokai kimondottan gyengék voltak és nem tudták kihasználni a szakszervezeti delegáltak baloldali magatartását, amely az előző napi vitában nyilvánult meg.

A munkaerő előteremtése az angol gazdasági élet megjavításának legfontosabb problémája. A baloldal már többször rámutatott arra, hogy teljesen lehetetlen megfelelő munkásságot beállítani a bányákba, a gyárakba és az üzemekbe, amíg a jelenlegi külpolitikai irányvonal szük-

ségessé teszi hatalmas hadseregek fegyverben tartását a világ különböző részein. A kongresszuson elválasztották a gazdasági helyzet és a munkaerő vitáját a külpolitikai helyzet tárgyalásától és így módon nehéz is lett volna a két kérdés szoros összefüggését kihangsúlyozni és a helyes következtetéseket levonni. A szakszervezeti delegáltak kiharcolták, hogy a vezetőség is elfogadja annak a nézetnek a helyességét, amely szerint megfelelő bérekkel, jobb életszínvonalal és jobb munkaviszonyok megteremtésével kell gondoskodni a legfontosabb iparágak munkáslétszámának növeléséről. A kongresszus leszavazta a vezetőséget a mezőgazdasági munkások számára fontos lakás kérdésben, azután pedig 4—1 arányban döntő győzelmet aratott az egyenlő munkáért egyenlő bér elvének ellenségei felett. A szakszervezetek delegáltjai helyesen érezték, hogy csak abban az esetben sikerül a nőket is nagyobb mértékben bevonni a termelésbe, ha ugyanazokat a béreket fizettetik meg a gyárosokkal és a különböző állami és városi hatóságokkal, amelyeket a férfi dolgozók szakszervezeteikkel már elértek.

A termelés növeléséhez szükséges munkaerő jelentékeny része a hadseregben található. Ezt érezte a kongresszus és amikor a vezetőség minden mesterkedése ellenére sikerült olyan javaslatot benyújtani, amely a munkaerő előteremtésének érdekében követelte a külföldi hadügyi kötelezettségek felülvizsgálását, 1,109,000 szavazat tüntetett a kormány külpolitikája ellen. Ennek ellenére a kongresszus majdnem teljesen egyhangúlag elfogadta Bevin külpolitikai beszámolóját és ezzel bizalmat szavazott az egész kormánynak és megtagadta az előző napon tanúsított magatartását. Nem csodálatos, hogy az angol konzervatív sajtó örömmel üdvözölte Bevin nagy győzelmét és keserűen kommentálta, hogy még mindig vannak

olyanok a munkásmozgalomban, akik nem értik meg a megváltozott viszonyokat és ilyen kritikus időkben »régimódi szocialista elképzeléseket«, mint egyenlő munkáért egyenlő bér elvét akarják valósággá változtatni.

A kongresszus nem állt hivatása magaslatán és nem mutatott utat az angol munkásmozgalomnak a szocializmusért folyó harcban. Nem mutatott utat a nemzetközi munkásosztálynak sem és nem hangsúlyozta ki a világ dolgozóinak, szocialist és demokrata népeinek testvéri összetartozását és egymásra utaltságát. Nem járult hozzá Anglia külpolitikai irányvonalának megváltoztatásához, a Szovjetunióval, a kelet-európai új demokráciákkal és a feltörekvő gyarmati népekkel való együttműködéshez. Nem mutatott határozott utat, amelyen haladva Anglia dolgozói szakíthatnak az amerikai imperializmus »atyai pártfogásával« és szorosabbra fűzhetik a Szovjetunióval és a kelet-európai demokráciákkal való politikai és gazdasági kapcsolatukat.

A kongresszus azonban mégis hátrékként jelent az angol munkásmozgalm történetében. Talán most mucozott meg a legközvetlenebbül, hogy a szakszervezeti mozgalom jelentékeny része és éppen a kulcsiparok dolgozói elfogadják az angol kommunista párt gazdasági irányítását.

A kommunista párt javaslatai, amelyeket Horner, a bányászok szakszervezetének főtitkára és egyuttal a kommunista párt végrehajtó bizottságának tagja, ismertetett a kongresszus előestéjén, ott lebeghettek a delegáltak szeme előtt, amikor gazdasági természetű kérdésekben a végrehajtó bizottság és egyuttal a kormány ellen szavaztak. A szakszervezeti mozgalom mind szélesebb tömegei kezdenek önálló szakszervezeti politikát kialakítani. Ez egyelőre még nem egységes és nagy mértékben szekcionális megfontolásokon alapszik, de szocialista tervgazdaságot, további államosítást, a kapitalista

Amerikától való teljes függetlenséget és a szocialista államokkal való szorosabb kapcsolatokat eredményez.

A munkásmozgalmom baloldalának tanulni kell a kongresszus tapasztalataiból. A baloldali szakszervezeteknek igyekezni kell teljesen egységes gazdasági természetű javaslatokat kidolgozni és megvalósítani. A baloldali politikai és parlamenti vezetőinek pedig fel kell ismerni, hogy az angol munkásmozgalmom sajátos felépítése lehetetlenné teszi a munkáspárt politikájának megváltoztatását a szakszervezetek legközvetlenebb támogatása nélkül. A politikai vezetők és a szakszervezetek magatartása között nincs semmi lényeges különbség. Azok a gazdasági követelések, ame-

lyekért a baloldali szakszervezetek harcba szálltak és a baloldali külpolitikai irány között nincs ellentét, ellenkezőleg egyik a másiknak a következménye. Ha az egész baloldalnak sikerül jobban összezárnai sorait és a jövőben még kitartóbban és következetesebben harcolni Anglia dógozó lakosságának gazdasági és politikai érdekeiért, akkor a kongresszus nem jelentett kudarcot, hanem a leghatásosabb figyelmeztető volt azoknak a hibáknak a kiküszöbölésére, amelyek megakadályozták, hogy az összejövetel harcoss tömegmozgósítás és útmutatás legyen a szocializmusért folytatott küzdelemben.

Szüics Miklós

S Z E M L E

OSZTROVSZKI KÉT. KÖNYVE

Egész fiatal életével élte a regényét Osztrovszkij Nikolaj. Ő volt »A vihar szülötte« és belőle lett »acél«. Valójában akkor született, amikor a Nagy Forradalom. A tizenötéves ifjúmunkás már Kotovszkij híres lovasai között Ukrajnát és Besszarábiát tisztogatja németektől, fehérektől, anarchistáktól, kísérte nagyuraktól, hazaárulóktól. Tanul és tanít. A konyhalegényből, a kisinasból — a későbbi hősből, Kotovszkij lovasából, Budjonnai kózákjából író lesz, népe tanítója.

Súlyos sebesülései élete utolsó kilenc évében ágyhoz kötötték. Kínzó fájdalmaktól gyötörve, levelező hallgatója lesz az egyik szovjetegyetemnek. Irodalmat tanul és csinál. 1929-ben mindkét szemére megvakul.

Igy írta meg nagy regényét. Illetve — amíg írni tudott, írta, azután diktálta. Közben rádióelőadásokat tartott. Második regényét már nem tudta befejezni.

A lakása ma múzeum. Ebben a múzeumban százsámra őrzik könyvének golyóktól tépett példányait. A Szovjethadsereg fiatal hősei Osztrovszkij regényét vitték magukkal a nagy Honvédő Háborúba. És ez több, minden bírálatnál.

*

Koresagin Pavlét kicsapják az iskolából. A tanító arra tanítja, hogy a világ többmillió éves, a pápa pedig nem tudja megmagyarázni, hogy miért csak ötezer évről tud a biblia. Inkább »eltávolítja« a kis forradalmárt az iskolából. Pavle a vasúti vendéglőbe kerül. A nyitottszemű kisfiú az életet nézi és látja